

מסורת הש"ס

(א) קדושין ד, טו (ב) נצי' חוסי' לעיל כב: ד"ה בן ותוס' ב"ב קט. ד"ה כיון עוד שם קטו. ד"ה בן, א) [לעיל כב: וס"י ועמ"ש סא, ד] (ז) [לעיל סב: א, ס] [לעיל מה, א] (ו) [מלשון והאדם ידע את חוה אשתו בראשית ד וע"י מו"יטן, א] (ז) [ל' אליעזר וע"י חוס' סוטה כד. סד"ה ורבי יומתן וע"ע חוס' מנחות ח: ד"ה מלי האכלן, ח] חגיגה ד: לקמן עב: עד, ט) ובהם פס: קדושין ד, י) [נדרים ז, א] (ז) [שם כג, א] ונצי' חוספות פסחים כח: ד"ה ערל,]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הערל כהן ערל שמתו: (ב) ד"ה ואם נשתייר וכו' עטרה (שורת בשר המקפת) חל"מ וי"ב ס"ה שורש שבר המוקפת כו':

מוסף רש"י

אין לי אלא זרעה. אין לי ששכב על בת כהן מלאכה בתרומה אלא זרעה משפלה, זרע זרעה מבין. שאם מת בנה ויש לו בן חף הוא מעבדה (קדושין ד, ד) זרע פסול. כגון ממזר (שם), הדרן עלך אלמנה כל שנכרתה הגיד. שוב אינו זרע קילתו זרע אלא שוכר ושותם ואינו מוליד (הדרים כג א), איש איש. מורע אהרן והוא נרוע או ז, לרבות הערל. שהוא טעמא שלא יאכל תרומה אם כהן הוא (חגיגה ד, ד). תרשב. האמור אלא תרומה, תושב כהן ושכיר לא יאכל קודש (קדושין ד, ד). זה קנוי קנין עולם. נרעש שמושג אכלו עד היובל (ובתים צב), עד עברי הנרעש ביד כהן, ואעפ"כ אין גופו קנוי לו כשאר עבדים כנענים לאכול בתרומה (קדושין ד, ד). זה קנוי קנין שנים. עבד עברי שעמד לנאח בשביעית (ובתים צב) שלא היגע לו עדיין שש שנים עבדי הנרעש וזה הכבוד ללמדך רלימד על תרשב. דעל כרחק חד מנייחו לנרעש הוא דלמא, ומאחר שנכתבו שנים משמעותא נרעש מתושב אחי' שהוא מיושב אכלו יותר מן הקנוי לשש שנים (שם),

אלמנה לכהן גדול

הכי גרסינן ס"ד **אילינא דדיימא מניה ולא דיימא מעלמא לריכא למימר דסיכול אלא לאו דדיימא נמי מעלמא:** לא כ"ש. דאי דיימא מניה ומעלמא דבתריה ידיה שדינן ליה: **ומסני' בדלא דיימא כלל**. מקמי הכי לאו מניה ולא מעלמא הלכך אינטריך לאשמועינן דתאכל דאמרינן בזה בראה נתעברה: **בני בניס הרי הן כננים**. בפי' הבא על יצמתו (לעיל סב:). **כמאן כר"ע**. מתניתין דקתני עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר: **משום רבינו**. רבי. ואע"ג דשמעינן דפליג אדר"ע בפי' ר"ג (לעיל נב:) דאמר אין דברים הללו אמורים אלא לדברי ר"ע וליה לא ס"ל אפי"ה בעובד כוכבים ועבד מודה כדאמר בהמלך (לעיל מה). עובד כוכבים לא מתחתן⁽¹⁾ ועבד לא רתיה קדשה⁽²⁾: **כוואל**. כלי קטן כלומר ממזר שהוא גרוע: **כדא**. כלי חשוב כלומר כהן גדול:

הדרן עלך אלמנה

הערל.

כהן (א) שמתו אחיו

מתמת מילה: **נשים ועזדיס יאכלו**. דהא משום ערלות וטומאה לא נפקי מכלל כהנים אלא דאיניו גופייהו מחסרי תקנתא: **נשים**. של פלוט דכא וכרות שפכה לא יאכלו דשוויה חללה בציאתן שהרי נבעלה לפסול לה: **ואם לא ידע**. לא בא עליה אחרי כן והיתה נשואה לו קודם לכן: **ואם נשתייר מעטרה**. שנכרת מעטרה ואילך כשר דהתם בשרא בעלמא הוא ולא גיד שאין גיד אלא מעטרה ואילך לנד הגוף. עטרה (ב) שורת בשר המקפת במקום המילה בגובה וסופע ויורד עד סופה: **גב' מושב ושכיר בטרומה**. דכתיב מושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: **איש איש מורע אהרן והוא נרוע או זכ נרוע ערל**. כטמא אלא איכילת תרומה דבהאי קרא תרומה כתיב דכתיב (ויקרא כג) וזה השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים והיינו תרומה דקמי ליה בהערב שמש: **שכן חייבין עליו**. קרנן חטאת אם אכלו פגול או נותר או בטומאת הגוף דכולו בנכרת דהא קדשים הוא: **קנוי קנין עולם**. עבד עברי הנרעש וזה הכבוד ללמדך שאין גופו קנוי לכהן זה שיאכילכו בתרומה כנעני: **קנין שנים**. סתם עבד שיואל בשש שנים: **אילו כן**. דלא נאמר אלא מושב: **הייחי אומר מושב זה קנוי קנין שנים**. משום הכי אסור בתרומה בא שכיר יתירא ולימד על כרחק דהאי קרא לנרעש אתא וכיון דתרי כתיבי מסתברא דמושב זה המיושב אכלו לזמן מרובה ושכיר זה העומד לנאח: **אלא דפסח מופני האי שכיר ומושב**. דפסח דכתיב לא יאכלו זו: **מאי נינהו אי נימא מושב ושכיר**. קנוי קנין שנים או נרעש: **הכא**

פרק שביעי יבמות

ע.אלמנה לכהן גדול

אבל דיימא מניה אע"ג דדיימא נמי מעלמא בתר ידיה שדינן ליה. פי' דיימא מניה שצא עליה בודאי ודיימא מעלמא היינו שם רע דאי דיימא מניה נמי שם רע בעלמא א"כ מאי מיייתי ברא ממחני' דהתם בא עליה ודאי משום הכי בתר ידיה שדינן ליה:

הדרן עלך אלמנה

הערל. פי' בקונט' שמתו אחיו מתמת מילה וכן נראה דלא דמי לערלה שלא בזמנה דמיבעיא לן בגמ' (לקמן דף עא). אי הויה ערלה דהתם כיואל זו לא הוי צר מילה בשום מקום אצל אחר ח' אע"ג דאי אפשר לו למול מפני הסכנה הוי ערל כיון שהגיע הזמן מדע דלא פשיט ליה בגמ' מטומטום שאין אוכל בתרומה לערלה שלא בזמנה אע"ג דאין חייב לקרוע ולמול ^ו דממוכח בגמרא (שם): דקאמר זכריו דאימנהו בשעת איכילה ולימנהו בשעת עשיה משכחת לה בטומטום שנקרע ביני ביני ונמצא זכר דלא קרינן ביה בשעת עשיה המול לו כל זכר ואז יקרע לעשותו דלא מייחייב לקרוע ולמול ובפ"ק דחגיגה (דף ד.) נמי אמר זכורך להוילא טומטום ואנדרוגינוס שפטור מן הראיה ומוקי לה כשביליו בנכוח ובירושלמי מיייתי רביה ממחני' אאחזתו חמה דממתיין לו למול לי יוס דאסור בתרומה משמע דמתימין איירי בערל שמתו אחיו מתמת מילה ובהדיא מחלק בירושלמי בין ערלות שלא בזמנה ובין שהגיע זמנו למול אלא שסכנה היא לו אלא שצוה חולק על הש"ס שלנו דהתם פשיטא ליה דערלות שלא בזמנה לא הויה ערלות ואכיל בתרומה ובש"ס שלנו בעיא היא בגמ' (דף עא). ולא איפשיטא: **מה תושב ושכיר האמור בפסח**. וא"ת כיואל בתרומה בטומאת עצמה נילף בהאי ג"ש דלילקי ולקמן (דף עג:) אמרינן דלית זה אלא עשה בשערך תאכלנו לזה ולא לאחר ואר"י דהך ג"ש לא ניתנה אלא לענין פסול האדם האוכל כגון ערל ואונן וכיוצא בו אצל לענין פסול גופה כגון טומאת עצמה לא אצל קשה דלכתי נילף מבכורים שילקה עליה בטומאת עצמה דכי היכי דלפינן (שם) בכורים מתרומה משום דתרומה קריניהו רחמנא ה"נ נילף תרומה מבכורים דהא בהעור והרטוב (מלין קכ:) גמרינן תרומה מבכורים לענין דמשקינן היואלין מהן כמותן: **איש איש לרבות הערל**. מהכא אמרינן בכל דוכתי (חגיגה דף ד:) דר"ע מרבה ערל כי טמא ומ"מ אינטריך בהדיא משום מקום שהוא כטמא לא הוה מרבינן ליה מאיש איש אע"ג דמילת זכריו ועבדיו מעכבתו בפסח: **מה לפסח שבין חייבין ע"יו משום פגול נותר וטמא**. יש ספרים דל"ג טמא דבתרומה נמי איכא איסור טומאה ואית דגרס ליה משום דנפסח איכא כרת לאוכל בטומאת הגוף משא"כ בתרומה ובקונטרס נמי פי' דחייבים עליו חטאת קאמר והוא הדין דהוי מזי למיפרך מכל פניק עכ"ס: אלמא

לן גבי תרומה ודלא אכיל אלמא

עין משפט

נר מצוה

ג א מיי פ"ו מהל' תרומות הל' יב יג סמג לארין רל מו"י ס"י שלח:

א ב מיי פ"ו שם הל' י יב סמג לארין רלח טור יו"ד שם:

ב ג מיי שם הלכתי ג: ג ד מיי פט"ו מהל' איסורי ביאה הלכה ג

סמג לארין קיט טו"ש"ע אה"ע סימן ה סעוף ב: ד ה מיי פ"ו מהל' תרומות הלכה י טור יו"ד סימן שלח:

ה ו ז מיי שם פ"ו הלכה ה:

❧

תורה אור השלם

1. אם ארזני יתן לו אשה וְהָיָה לוֹ בָּרִים או בנות הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאִרְנָתָהּ וְהָיָה יָצֵא בָנָהָּ שְׂמֹתָ כֹּאֵד 2. ובת בהן כי תִּהְיֶה אֶלְמָנָה וְגִרְשָׁה וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ בְּנִיעוּרֶיהָ מִלְּחָם אֲבִיהָ תֵּאָכֵל וְכָל דָּר לא יֵאָכֵל בָּנָהָּ וְיִקְרָא כֹּאֵד 3. תוֹשֵׁב וְשָׁכִיר לא יֵאָכֵל בָּו: שְׂמֹת יב מה 4. וְכָל דָּר לא יֵאָכֵל קִדְשׁ תוֹשֵׁב בָּהֶן וְשָׁכִיר לא יֵאָכֵל קִדְשׁ: וְיִקְרָא כֹּאֵד 5. איש איש מקורב אהרין ודוא צָרַע או זָב פְּקֻדָּשִׁים לא יֵאָכֵל עד אֲשֶׁר יִטְהַר וְהִגַּע בְּכָל טָמֵא בִּשְׁשׁ או איש אֲשֶׁר תִּצָּא מִקְדָּשׁ שָׁכַבְתָּ זָרַע: וְיִקְרָא כֹּאֵד

❧

תוספות ישנים

לא בכני כ"ג פי' [לא] ירבו ממותו עוד. י"מ לא בכני כב"ח פירוש אי אפשר זו: זרע פסול לאו דוקא אלא קאי ארע זרעה דא"ל דדוקא קאמר דהא כיון דזרעה פסול על כרחין פסולה היא וא"כ מיוקף לי דלא אכלה משום דנפסלה אלא רח נותר זרע זרעה פסול אצל היא כשהי א"י טובל לומר דרועה לומר זרעה משם ומיירי ככא עליה מזרי ואדומי דלוינו פסולה ומי"מ הרוע פסול הוא:

הדרן עלך אלמנה
פ"ק הערל הערל וכל המאכלים לא יאכלו בתרומה פ"ה ב"מ ערל שמתו אחיו מתמת מילה. ולי"ג דא"כ אינה מזוה למו"י פי' למול א"ע לפי שהוא אטום והוי כמו מילה שלא בזמנה וקשה דבגמ' בעי ערל קטן מהו לטויו שמן של תרומה ערלות שלא בזמנה מעכבה או לא מעכבה ואמאי לא פשיט ממחני' דכיון דמייירי שמתו אחיו מתמת מילה א"כ נאנס הוא ויזין שנאנס ערלות שלא בזמנה הוא לכן פרי"ד דערל ר"ל משומד לערלות ונא"מ האדך קרי ליה בגמ' לכו לשמים ור"ל כיון שאנו ממנע למול עבור להכניס ואינו מניח למול רק מפני דאגת המילה קרינן ביה שפיר לכו לשמים): **פסות דכא נשיהם** לא יאכלו. חימה אמאי פוסלה בציאתו הא לאו זר מעיינא הוא וא"כ משום דהוקש לממזר (לקמן עה:) דאין הדיקוק רק לאורות מהיזין הוא פלוט ור"ל כיון דשמהה גופו חשיב כמו זר מעיקרה: